בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקל"ב

יו"ט
שפחת תורה
תשפ"ז

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

נאמר בליל שישי דחג הסוכות, אושפיזין דיוסף הצדיק תשפ"ז

חסדי ה' יתברך, זכינו להגיע ל**ליל שישי של חג הסוכות**, פרשת **'וזאת הברכה'**, אושפיזין ד**יוסף הצדיק** - הוא ה'צדיק יסוד עולם' שמקבץ ומאחד את כל הקדושות ביחד, וכמוזכר בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות, שהמידה השישית - 'מידת היסוד' - היא **"דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא"**, היינו שהיא מאחדת שמים וארץ ביחד, שזה עיקר העבודה של כל אחד ואחד מישראל - תמיד לקשר רוחניות וגשמיות ביחד.

זכינו להסתופף בצל־קדשו של מוהרא"ש הקדוש, וזה היה עיקר הבסיס והיסוד של כל לימודיו הקדושים, וכך היה אומר מפעם לפעם - **להראות שרוחניות וגשמיות מתאחדים ביחד!**

שזה בעצם הפסוק הראשון בתורה הקדושה - שנזכה לקוראו בהתחלת התורה בשמחת־תורה מיד אחר סיום התורה - **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"**; ובתוך הפסוק הזה מונח הלימוד האמור - שזו ה'**בריאה**', שיהיו **השמים והארץ ביחד**, ואסור להפריד ביניהם! זו תכלית הבריאה - שיכירו כולם אשר **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים"** - אנחנו מתחילים תמיד מ'בראשית', עושים התחלה חדשה, וכל זה כדי לקשר את השמים והארץ ביחד - **"אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"**!

וזו עבודת הצדיקים, וזו עבודתו של

יוסף הצדיק, שהוא הראה כזה כוח בכל משך ימי חייו, וכבר בתור בחור צעיר הוא עסק בקירוב בני השפחות, והיה מקרב את כולם להקב"ה [וכמוסבר בדברי רבי נתן בליקוטי־הלכות], וכמ"ש (בראשית לז, ב): **"וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה"** - דווקא את אלו שמזלזלים בהם מחמת שאינם מיוחסים, ואינם עדיין כלי מפואר לקבל בתוכו את הקדושה, ומחמת־כן יש המרחקים אותם, **דווקא אותם יוסף הצדיק מקרב!**

כשיוסף הצדיק נולד, נתנה **רחל אמנו** שבח להקב"ה על שנתן לה ילד מתנה מן השמים, ואמרה **"אָסַף אֱלֹקִים אֶת חֶרְפָּתִי"** בהולדת בן זה, אבל קראתו על־שם **"יֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר"**, והרמז בזה כי זו תהיה עבודתו הקדושה של יוסף הצדיק - לקרב את כולם ולצרף **'בֵּן אַחֵר'** לשערי הקדושה.

וזו החשיבות של מי שזוכה לדעת מצדיקים, לדעת מלימודים של רבינו - **איזו זכות זו ללכת ולזכות אחרים!** מפיצים את אור הצדיקים - **'הנה, תטעם! אתה רעב? הנה, קח איזה ספר, איזה קונטרס, איזה מכתב, והנה תטעם... וכי רוצים את הכסף שלך או את הכבוד שלך? רוצים שתזכה לחיים מאושרים! שתזכה להרגיש כאן, עלי־אדמות, שאתה חי מן השמים'...**

צדיקים פירשו את הפסוק (דברים יא, כא): **"לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם"**, ואיך? **"כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ"** - הם יזכו לחיות **'יְמֵי הַשָּׁמַיִם'** - ימים שמימיים, **'עַל הָאָרֶץ'**! ולא כמו שאנשים חושבים: 'עוד אעלה לעתיד לשמים, ושם יהיה גן־עדן'... זה כבר פה בזה העולם! **'דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא'** - הקב"ה ברא את השמים והארץ ביחד!

וזה החיים הכי טובים שיכול להיות... רבינו אומר בשיחות־הר"ן (סי' נה), שבאמת אין הגדרה אחרת למושג של **'טוב'**, ועל־כן מכנים אותו בשם **"טוב"**, אבל באמת זה ג"כ לא מספיק... ומהו **'טוב'**? איתא בספה"ק (ומקורו בזוה"ק): **'אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ'** זהו שם קדוש - **אהו"ה** - שעולה בגימטריא **טו"ב**, כי זהו ה**'טוב'** הכי גדול שיכול להיות - שאדם מתחיל להבין שבתוך כל גשמיות שלו, בתוך כל מה שעובר עליו - שבא מרקע לא כ"כ חזק, והתגלגל מי יודע איפה... והוא נוטה לחשוב לרוב: 'אני צריך להשלים עם המציאות'... **והצדיקים מלמדים אותנו: וכי אפשר לך 'להשלים עם המציאות'? אפשר להפוך את הכל! ואדרבה, כלל שהיית בבור יותר עמוק, היית ממש בתכלית הארציות, כשתזכה לחזור - תראה איך שהמקום הנמוך ההוא ג"כ מקושר אל השמים!**

וזה כבר 'קונץ' גדול... אדם שהוא בשמים - בסדר, הוא שם... אבל אדם

שהוא בתוך עומק הארץ - בשאול־תחתית־ומתחתיו רח"ל, **ומשם** הוא זוכה לעלות ולטפס - 'אינני מתייאש בשום פנים ואופן!' - זו המעלה הכי גדולה, ובשמים משבחים: **"חזי במה ברא קאתינא"** (זהר ויקרא יג.) - ראו במה הבן הזה הגיע לכאן... **מאיפה הוא הגיע! הוא הגיע מתהומות הארץ לשיא השמים...**

זו העבודה של הצדיקים, וזו עבודתו של יוסף הצדיק - בכל ימי חייו, וכבר מעודו צעיר לימים קירב את בני השפחות, אך התעוררה עליו קנאה ושנאה, **כי הצדיקים שעוסקים בקירוב רחוקים - מצד אחד זה הדבר הכי גדול, ואין דבר יותר גדול מזה, אבל מצד שני - מן השמים מסובבים שיש עליהם מחלוקת, כדי שההתקרבות אליהם תהיה התקרבות אמיתית!**

וכן איתא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' רכח): **'דַּע שֶׁכְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְסַתֵּכֵּל בַּנְּשָׁמָה שֶׁתּוֹכַל לְהַחֲזִיר בְּנֵי אָדָם בִּתְשׁוּבָה וְלַעֲשׂוֹת גֵּרִים אֲזַי הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל מְבַקֵּשׁ וְרוֹאֶה שֶׁיִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת עָלָיו, כִּי אֵין מְקַבְּלִין גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וְלֹא בִּימֵי שְׁלֹמֹה** (יֶבָמוֹת כד) **מִשּׁוּם שֶׁלְּחַן מְלָכִים**[א], **כִּי אָז אֵינָן מִתְגַּיְּרִין מֵאַהֲבָה רַק מֵחֲמַת שֶׁרוֹאִין גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל, וְעִקַּר הַגֵּרִים הוּא כְּשֶׁמִּתְגַּיְּרִין בְּעֵת שֶׁיִּשְׂרָאֵל סְחוּפִים בְּעִנְיֵי וְדַחַק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (יְשַׁעְיָה נד) **: 'מִי גָר אִתָּךְ בַּעֲנִיּוּתֵךְ' וְכוּ'** (שָׁם בַּגְּמָרָא) **וְעַל כֵּן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת עַל מִי שֶׁמַּחֲזִיר בְּנֵי אָדָם לְמוּטָב וּמְגַיֵּר גֵּרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם שִׂלְוָה כִּי אָז מִי שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו הוּא בֶּאֱמֶת וַאֲזַי יָכוֹל לְגַיֵּר גֵּרִים בֶּאֱמֶת לֹא מִשּׁוּם שָׁלוֹם וְנַחַת'.**

ורבינו מלביש זאת על הפסוק: **"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו"** - בפרשת וישב, שאז מתחילה הפרשה לדבר מכל הסיפור שהיה עם יוסף הצדיק, והתורה הקדושה מתחילה לספר שיעקב אבינו ישב **'בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו'**, ואומרים חכמינו הקדושים (בר"ר פר' ד): **'בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה, מִיָּד קָפַץ עָלָיו רָגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף'** - התחיל כל הסיפור עם יוסף הצדיק, שנרדף ע"י אחיו והורד למצרים וכו', אומר רבינו: **כל הגרים שהתגיירו אז - היו עם אמת, כי לא היה 'שלוה', וממילא זה הסימן על התקרבות אמיתית.**

א. מי שלומד את הפרק היומי בתנ"ך, מדובר עכשיו בספר מלכים משולחן שלמה - כל מה שהוא זכה, ובאותו זמן לא קיבלו גרים, מדוע? כי כולם ראו את עושרו וכבודו של שלמה המלך, ובכל יום היו אצלו סעודות וכו', והיה מקריב מדי יום אלפי קורבנות ומחלק כסף ובשר לכל ישראל, והיה כדאי ומשתלם להתגייר... ולכן לא קיבלו אז גרים, כי אין ההתגיירות לשם שמים, אלא 'בשביל שולחן שלמה'. **מקבלים את הגרים שמגיעים בעת שצר ודחוק לישראל, כי אם 'הם' מתקרבים - זה באמת!**

וכן בעת ביאת המשיח, פתאום יבואו כולם להתגייר - **רגע, היכן היית עד עכשיו?...**

וכן כל מי שזכה להתקרב לרבינו בכלל, ולצדיקים בפרט, הוא יודע היטב שזה לא בא לו בקלות... עוברים הרבה ביזיונות ושפיכות דמים, ואולי ממש מסירות־נפש - כל אחד מכיר את הסיפור שלו... ולפעמים הוא שואל: 'למה הוצרכתי לכל זה?'... **אבל בלי זה לא היית זוכה להתקרב!** מוהרא"ש היה תמיד אומר: **כדי שאדם יתקרב לרבינו, צריך לקבל לב־נשבר אמיתי, ואז הוא יוכל להתקרב...**

מסופר על כמה צדיקים, שלפני שנכנסו אל הסוכה - היו מתביישים מאד, כי מובא בהלכה שלא מכניסים כלי־חרס ושאר כלים בלתי־מהודרים אל הסוכה, כי אין דרך כבוד [מדקדקים שיהיו בסוכה כלים חשובים, ולא קדירות וכו'], וכך הרגישו צדיקים, שהם כמו 'כלי־חרס'... וכמו שאומרים בתפילות ראש־השנה, שהאדם הוא **'מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר'**.

וא"כ, היאך סוף כל סוף נכנסו הצדיקים הללו אל הסוכה? כי נזכר שישנה הלכה בהלכות כלים: **'כְּלֵי חֶרֶס, שְׁבִירָתָן זוֹהִי טָהֳרָתָן'**; אם שוברים את הכלי־חרס - הוא נטהר [ולולי זה, אי־אפשר לטהר כלי־חרס, כגון בטבילת מקוה וכדו' - זה לא מועיל, כי־אם עצה זו - לשוברו ולחברו מחדש]. כן הצדיקים הללו - התיישבו בדעתם: **אמנם אני כלי־חרס, אבל יש לי לב־נשבר, וממילא מותר לי להיכנס אל הסוכה...** כי כשזוכה להיות שבור ממש - או־אז זוכה להרגיש את האור הגדול של הסוכה.

וזו קדושתו של יוסף הצדיק - שהוא סבל מה שסבל, כל הרדיפות השונות שרדפוהו עד שרצו להרוג אותו, ושיסו בו את הכלבים וכו', ולבסוף מכרוהו למדיינים ולסוחרים ולישמעאלים, עד שהגיע לארץ מצרים.

ומובא בזוהר, שאם יוסף הצדיק לא היה מגיע למצרים, לא היה אפשר לעם־ישראל להתקיים בתוך גלות־מצרים; זו היתה גזירה כבר מימות אברהם אבינו, בברית בין הבתרים - שעם־ישראל ייכנסו "בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם" (בראשית טו, יג), ותהיה גלות־מצרים, ואם יוסף הצדיק לא היה מגיע לשם לפני־כן ולא היה 'פולש את הדרך' לשם - לא היה אפשר להתחזק במצרים...

יוסף הצדיק היה בחור צעיר, ועברו עליו ניסיונות לא פשוטים, והוא עמד חזק בכולם! ולמה? אומר הפסוק (שם לט, ג): "וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ" - מה הכוונה? אומרים חכמינו הקדושים: **'שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו'**; הוא לא הפסיק מלדבר אל הקב"ה! וזה הכוח של הצדיקים, וכך הם מחזיקים מעמד - **שֵׁם שָׁמַיִם לֹא הִפְסִיק מִפִּיו!** על כל דבר הוא נתן תודה להקב"ה - "ב"ה אני עדיין חי

אפילו אחר שהייתי בסכנה כה גדולה!"...

יוסף הצדיק היה בתוך בור מלא נחשים ועקרבים, והיה כְּפָשַׁע בינו לבין המוות, ואח"כ הוציאוהו ומכרוהו לאנשי אומה שפילה - מדיינים, וכן לסוחרים ולישמעאלים, **אבל הגיע למצרים חי וקיים, ועל זה הוא לא הפסיק מלהודות להקב"ה!**

וזהו לימוד־חי לכל אדם, כמה עליו להודות להקב"ה - '**עבר עליי בחיי מה שעבר, אבל ריבונו של עולם לא עזבת אותי! הגעתי לכאן, ואני בריא ברוך ה' בגוף, לב ונפש!**' - לא להפסיק מלהודות להקב"ה! וזה אחד מהלימודים של רבינו - ענין של 'תודה והודאה', שאדם תמיד יאמר להקב"ה: '**יישר כוח, ריבונו של עולם! תודה לאל!**' - שזה יהיה רגיל תמיד על לשונו של האדם!

ובאותו זמן שאתה מודה להקב"ה - תתפלל הלאה: '**ריבונו של עולם, עזרת לי עד עכשיו, ובוודאי תמשיך לעזור לי!**' - זו העבודה הקדושה של האדם, שבכל פעם שהוא רואה ישועה, אכן הוא שמח ומודה להקב"ה, **אבל תמשיך להתפלל!**

עם־ישראל רואים ישועות, ניסים ונפלאות - איך שהקב"ה שומר על עם־ישראל, עד שאין אנו מספיקין להודות לך רבש"ע על כל הניסים והנפלאות! **מאוויר השמים הצילו קבוצה שלימה של אנשים וילדים שהיה כפשע ביניהם ובין המוות, והקב"ה ריחם - כמה להודות להקב"ה!** להודות להקב"ה, ולהמשיך להתפלל: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲרֵאֵיתָ לָנוּ כָּאֵלּוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת - תַּמְשִׁיךְ לְהַרְאוֹת לָנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת! אֲנַחְנוּ צְרִיכִים כָּל כָּךְ הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת!**' - בכלליות לכל עם־ישראל, ובפרטיות - לכל אחד ואחד.

רבי נתן מסביר, שהעניין של תודה והודאה להקב"ה נותן לאדם כוח שימשיך להתפלל, למה? כי כשאדם רוצה להתפלל, לפעמים נכנס בדעתו מחשבה של 'מי יודע אם באמת אקבל ישועה?'... כי היצר הרע הוא מאד חזק, ומכניס בראש האדם: 'מי אומר שאתה ראוי לכך' ו'לא צריכים אותך' - יש כל מיני בלבולים שעוברים במוח־האדם, אבל מיד כשאדם מזכיר לעצמו איזה חסד הקב"ה עשה **בכלליות** לעם־ישראל, **ובפרטיות** לו לעצמו - כל מה שעזר לו הקב"ה, **זה נותן לו כוח להתפלל!**

עם־ישראל ראו כזאת ישועה עד אשר '**כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד**'; והיום היה אושפיזא דאהרן הכהן, שהוא מברך את עם־ישראל עם כל הברכות, וזה היה הנס שזכינו לראות; **וכשרואים כזה נס, מלבד מה ששמחים - צריכים להמשיך ולהתפלל! ראית שהקב"ה ריחם עלינו - על כל אחד ואחד - תמשיך להתפלל! עדיין אנחנו**

צריכים המון ישועות, אבל כשקורים כאלה דברים - נותנים לנו 'זריקה' של התעוררות: "אתם רואים? הקב"ה אוהב אתכם!"... הקב"ה אוהב אותך, ותמשיך להתפלל!

וזה בעצם הימים הקדושים שאנחנו מגיעים אליהם עתה - שלושת הימים האחרונים של החג: **יום שישי של סוכות, יום שביעי של סוכות - הושענא־רבא**, ואח"כ **שמחת־תורה**, ואמרו צדיקים ששלושת הימים האחרונים של החג מסוגלים מאד מאד להתעורר מחדש להתפלל בכוונה ולבקש מהקב"ה, שזה קושר 'חוט משולש', בבחינת (קהלת ד, יב): "וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק"; **ומקובל מפי צדיקים**[ב], **שאדם שמכוון היטב בימים האחרונים של החג - מובטח שיזכה לזה כל השנה!** כי הנה התחלנו את העבודה מ**ראש חודש אלול**, ואח"כ **ראש השנה ויום כיפורים וחג סוכות**, ועכשיו מגיעים לקראת הסיום - שלושה ימים האחרונים של החג, וממילא עכשיו הוא הזמן **לקשור** אצלנו את כל הקדושות הללו, שהם ילוו אותנו כל השנה...

זו עבודת הצדיקים, שהם מלמדים אותנו שאפשר לנו לעשות את הכל - **זה בכוחנו!**

היום האושפיזין של יוסף הצדיק, ואנחנו אוחזים בפרשת 'וזאת הברכה', והרי אנו רואים שהאמור לעיל כתוב בפירוש בברכתו של משה רבינו ליוסף הצדיק: **"וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת ה' אַרְצוֹ"** - הקב"ה מברך את ה'**ארץ**' של יוסף הצדיק; אומר רש"י: **'שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּנַחֲלַת הַשְּׁבָטִים אֶרֶץ מְלֵאָה כָּל טוּב כְּאַרְצוֹ שֶׁל יוֹסֵף'**; רש"י הקדוש משתמש עם המילים **'כָּל טוּב'**, והזכרנו לעיל שהעניין של **'טוּב'** הוא לקשר שמים וארץ ביחד!

אדם יגיד: 'אני מלא עם ארציות וגשמיות, ומי צריך אותי?'... על זה אומר הפסוק: "מְבֹרֶכֶת ה' **'אַרְצוֹ'**" - הקב"ה מברך את ה'ארציות' של יוסף הצדיק! הוא הצדיק שמלמד אותנו איך אפשר לעבוד את הקב"ה **עם הכל!** אתה איש מגושם? **תהפוך את ה'גשמיות' הזאת ל'גשם קדוש'!**

בשמיני־עצרת מברכים את הגשם, וזה העניין האמור, כי **גֶּשֶׁם** מרמז על **גשמיות**, וחכמינו הקדושים אומרים (ריש מסכת תענית) **'גשמים היינו פרנסה'**; והכל ענין אחד - **גשמיות**; ועל זה מגלים לאדם: ה'**גשמיות**' הזו מגיעה עם **'ברכה'**! בשמיני־עצרת מתחילים להגיד בתפילה **"מוריד הגשם"**, והלימוד בזה ש**הגשמיות** יורדת **מן השמים** עם **ברכת הקב"ה** - זו ברכה מן השמים! אם אדם מקבל

ב. כך יש קבלה מפיו של החוזה מלובלין הקדוש, זכותו יגן עלינו.

'גשמיות' שאיננה מקושרת ל'שמים' - זה אכן יכול להיות אצלו 'ירידה'... אבל כשאדם יודע שהכל מן השמים בברכת הקב"ה, ואנחנו מתפללים על זה - זה כבר ענין אחר לגמרי...

וזהו **"מְבֹרָכֶת ה' אַרְצוֹ"** - יוסף הצדיק, שהוא ה'צדיק יסוד עולם' המקשר רוחניות וגשמיות ביחד, גם ה'**ארצו**' שלו **מבורכת**; וממשיך הפסוק: **"מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל"** - 'מֶגֶד' זה ענין של מגדים וממתקים [דברים מתוקים], **'שמים מטל'** - זה הטל היורד כל יום מן השמים, שאמנם זה לא ניכר כל כך לבני אדם, כי יורד לפנות־בוקר, אבל זה החיות של העולם; הגמרא אומרת שהטל אף־פעם לא נפסק - בשונה מגשמים, שאם לא ראויים, חס ושלום, יכול להיות עצירת גשמים, אבל לא בטל - כי טל זה החיות של כל העולם; **זו חיות פנימית היורדת תמיד - אף שאיננה ניכרת כ"כ לעיניים - 'טל חיים'!**

והעניין של **"מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל"** הוא ענין המכונה בדברי רבינו: **'דרי מעלה'** - שהם עומדים במדרגה הגבוהה, והם נהנים מהטל הזה; איתא בתיקוני־זוהר (יב.): **'כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּטַל תּוֹרָה, טַל תּוֹרָה מְחַיֵּהוּ'**; שזה ענין 'טל של תחייה' שעל־ידו החייה הקב"ה את עם־ישראל בעת קבלת התורה, כי מרוב דביקות וגילוי שכינה שהיה במתן־תורה בהר סיני - פרחה נשמתם, והקב"ה הביא טל של תחייה אחר כל דיבור מעשרת הדיברות, וחזר והחייה אותם - קיבלנו חיים חדשים! **ובכל פעם שאדם זוכה לעסוק בתורה, הוא מקבל מהטל הקדוש הזה!**

וענין של **ט"ל** תורה רומז ל**ל"ט ברכות**, וכמובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' יא), שיש **ל"ט מלאכות המשכן**, שאפילו כשאדם עוסק במלאכה כדי להרוויח פרנסה - הוא יודע שזה מהקב"ה! אכן, הוא עוסק במלאכתו כדי לבנות את ביתו ולפרנסו, אבל הוא לא מתלונן - **אדרבה, זה העניין שלי!** כל אחד כפי ענייני - לכל אחד יש את העבודה שלו, ובפרט אם אדם זוכה שהעבודה שלו שהוא מפיץ אור רבינו - זה בעצמו עבודה קדושה, יש לו מלאכה שעל ידה הוא בונה את המשכן ממש! אתה בונה את בית־המקדש! אתה מקרב נשמות להקב"ה! ובזה חל ברכה עצומה כשאדם זוכה לעסוק בזה, ויש לו ט"ל של ל"ט מלאכות המשכן.

ברם, היכן יש עוד מושג של **ל"ט**? ל"ט מלקות; אם אדם עבר איזו עבירה ח"ו, והוא צריך לקבל מלקות - הוא מקבל 'ארבעים מלקות חסר אחת', ל"ט מלקות. מה העניין בזה לפי האמור? שהאדם הוא מוכה ומקולל, רחמנא ליצלן; ואמנם יש לו פרנסה, אבל הוא תמיד מתלונן - 'הייתי צריך משהו אחר',

והוא לא מרוצה ולא שמח בחלקו, וממילא יכול להיות שיש לו **פרנסה**, אבל אין לו **שביעות־רצון** ממה שעושה, נמצא שבמקום **ל"ט מלאכות המשכן** שהיה צריך עכשיו לבנות, הוא מרגיש **ל"ט מלקות**...

והצדיקים מלמדים אותנו: **"מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מְטָל"** - ה'**טל**' שלך, כלומר: העבודה שלך, זה יהיה '**מִמֶּגֶד שָׁמַיִם**' - ממתקים ומגדים מהשמים! **אפילו שאתה כאן בזה העולם, אתה מרגיש כזה חיים קדושים בכל מה שיש לך...**

מאידך - **"וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת"**; אדם מרגיש שהוא ממש 'בתהומות הארץ', הוא נמצא בשאול־תחתית־ומתחתיו, שזה **"וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת"** - ג' לשונות מצינו כאן: '**תהום**', אבל לא מספיק, אלא '**רובצת**', והיכן? בתחתית ממש - '**תחת**', עד שאין למטה מזה... זה תחתית הסלע... ומשה רבינו מברך: **"מְבֹרָכָה ה' אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מְטָל"** - מרום גבהי מרומים, עד: **"וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת"** - אתה מרגיש ממש כמו "רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ" - הפסוק שכתוב אצל 'מצוות פריקה': "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ" - לא מספיק שהוא '**חמור**', דהיינו שהוא שרוי בתוך ה'**חומריות**' שלו, וגם יש עליו משא־כבד שהעמיסו עליו, והוא מרגיש: 'מה עבר עלי, ומה עובר עלי'... **אבל פה יש את הברכה של יוסף הצדיק שמגלה איך שיש דרך להחזיק מעמד ולהפוך את זה ולקשר את זה אל הקדושה!**

אתה נמצא במקום כ"כ נמוך? תחזיק מעמד, תתחזק, ותראה איזו התפארות יתפארו עמך בשמים: '**תראו את האדם הזה - כ"כ ירוד ונמוך, ואעפ"כ הוא מחזיק מעמד, וגם משם הוא קורא להקב"ה - "מִבְּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי" - גם מן המקום הזה!**' - זה חידוש שאין כמוהו... ואתו מתפארים בכל העולמות!

וזו הברכה של יוסף הצדיק דווקא, שהוא זוכה לראות שהדיבורים שלו גרמו דבר כזה, כי הוא מאחד שמים וארץ ביחד.

וזו המעלה הנפלאה של ימים אלו, ובפרט הימים האחרונים של החג, שעכשיו אנחנו לוקחים ומאספים את הכל, שזוהי מידתו של הצדיק - לאסוף את כל הקדושות ביחד, את כל הקדושות שהתחלנו מראש חודש אלול - חודש התשובה, שהתחלנו לתקוע בשופר, ולכל אחד היה הרהור תשובה, וכל אחד עסק בהכנותיו להגיע לרבינו לראש השנה, וזכינו ב"ה להיות אצל רבינו בר"ה, **כל אחד ראה ניסים ונפלאות להגיע לרבינו על ר"ה**, ואת התיקונים שקיבלנו מרבינו - אי־אפשר לנו להשיג בשכל אנושי, רק אנחנו סומכים על אמונת חכמים - שב"ה זכינו לקבל! וחזרנו ב"ה לשלום,

וזכינו לקדושת יוה"כ - מחילה, סליחה וכפרה, ועתה אנחנו ביום השישי של חג הסוכות, שבו מתקבצים ביחד כל השמחות הללו, ומכינים את עצמנו לקראת סיום החג, ודווקא בימים אלו - האושפיזין של יוסף הצדיק, שהוא מקשר את הכל עכשיו, ומביא לנו את ההתחזקות הזאת - שאפשר לנו להיות חזק "**כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ**", ולא משנה היכן אנחנו נמצאים!

ובזה אנחנו מגיעים בעזרת ה' בשעה טובה אל יום **הושענא־רבא**, ורבינו מכנה את היום הזה בכינוי "**דיבור בלא דעה**" (ליקו"מ ח"א סי' עד), היינו שאדם מתחיל לדבר להקב"ה! ויכולין לרמז זאת בשם **דוד** שהוא ר"ת **ד**'יבור **ו**'לא **ד**'עה, כי דוד המלך גילה לנו כזאת דרך בחיים - כמוסבר שם בדברי רבינו - שאפילו אם האדם עדיין לא מרגיש מאומה ולא מתעורר מהדיבורים, ימשיך ולא יתייאש!

ודבר זה אמור הן לגבי תפילה, והן לגבי לימוד התורה - שעדיין לא זכה להבין את דברי התורה, והוא על־פי־רוב אומר וגורס את דברי התורה, ויש הרבה שאומרים בזלזול: 'מה אתה עושה?... אתה עושה תהילים?'... **התשובה היא: "אכן כן! אני עושה תהלים!"...**

כי דוד המלך ביקש מהקב"ה, שיתקבלו מזמורי התהלים לפני הקב"ה כמו הלומד מסכתות נגעים ואהלות, שהן שתי מסכתות שאין עליהן גמרא כי־אם משניות, אבל משניות לא כ"כ קלות... ודוד המלך ביקש מהקב"ה, שכשאדם יגיד תהלים - יהיה נחשב כאילו עוסק בדברים כאלו! **ואם דוד המלך ביקש, בוודאי הוא פעל...**

ואשרי הזוכה לומר ולגרוס הרבה בתורה - אם זה תנ"ך, משניות, גמרא, מדרשים, כל הלימודים שיש! והוא לא מטעה את עצמו, והוא לא נותן להיצר־הרע להתגבר עליו ולומר לו 'אתה לא מבין; מי ביקש זאת ממך'... והוא עוד יראה מקור שזה לא נקרא לימוד וכו' - **לנו יש את רבינו!** ואכן, ישנם **הרבה** ספרים שכתוב העניין של לימוד בגירסא, **אבל דברי רבינו מספיקים לנו... רבינו הוא פוסק אחרון וראשון, ורבינו אומר**[ג] **שאין צריכים בלימוד אלא אמירה בעלמא, ואנחנו לא צריכים יותר מזה!**

ואכן, בוודאי התכלית היא שאדם יזכה סוף־כל־סוף להגיע ל'**דיבור בדעה**', אבל איך זוכים לזה? אדם אומר: 'אבל הראש שלי סתום... אני לא מבין כלום'... ומה הוא עושה במקום זה - ה' ישמור את עם־ישראל... **השעמום משגע את האדם!** אם הוא לא יכול ללמוד - הוא לוקח

ג. שיחות־הר"ן, סימן ע"ו; תורה ע"ד הנ"ל; ספר־המידות אות לימוד: 'ילמד אדם אפילו בלי הבנה'.

בידו מכשירים טמאים, רחמנא ליצלן, ואז הוא שרוף לגמרי...

כי היצר־הרע יודע היטב מה לעשות... הוא אומר לאדם: 'הרי ממילא אינך מבין את הלימוד, אז מה אתה עושה?... מי צריך את הלימוד שלך?'... והאדם לא יודע מה לענות לו, וזה מה שקורה... ללכת בשעמום בלי לעשות כלום - אי־אפשר, אז יש לו להיצר־הרע הרבה דברים להעסיק את האדם... **ואח"כ האדם נתפס ברשת הטמאה הזאת, ואז הוא גמור לגמרי, רחמנא ליצלן...**

וזו ההצלה שרבינו מציל אותנו; **רבינו מושיט לנו חבל־הצלה: 'אתה טובע בים, תאחז בחבל־ההצלה!'...**

השיחה האחרונה בספר שיחות־הר"ן היא **שיחה ש"ח**[ד], והיא שיחה ארוכה מאד (ואולי הארוכה ביותר מכל הספר), והמילים האחרונות של השיחה - שבהן נשלם הספר 'שיחות־הר"ן', עוסקות בעניין אדם שרבינו רצה לקרב אותו, אבל הוא לא רצה להתקרב... וזו לשונו של רבי נתן שם: **'אֲבָל אוֹתוֹ הָאִישׁ נָתַן כָּתֵף סוֹרֶרֶת וְחִזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא קִבֵּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּלִבּוֹ'**; ורבי נתן ממשיך וכותב: **'אַף עַל פִּי שֶׁגַּם הוּא הֵבִין שֶׁדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל אֱמִתִּיִּים וְנִפְלָאִים, אֲבָל לֹא רָצָה לְקַבְּלָם'** - וזהו פלא, ונראה כ'שני הפכים בנושא אחד': הוא יודע שדברי רבינו הם אמיתיים ונפלאים, אבל אינך רוצה לקבלם... **מה איתך?!...** אבל זה הניסיון של היצר־הרע - שהוא 'מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל', הוא טיפש!

מסיים רבי נתן: **'עָנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: זֶה הָאִישׁ דּוֹמֶה כְּמוֹ מִי שֶׁנִּטְבָּע בַּמַּיִם וְהָלַךְ לְאַבּוּד'** - האיש הזה שלא רוצה לקבל דברי רבינו, נדמה לאחד שטובע בים, ואין שום 'סירת הצלה' באזור, והוא הולך לאיבוד... **'וּבָא אֶחָד וּפוֹשֵׁט יָדוֹ וְרוֹצֶה לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם'** - לפתע מופיע מישהו שפושט ידו להצילו, **'וְהוּא נוֹתֵן כָּתֵף סוֹרֶרֶת וּפוֹנֶה עָרְפּוֹ בְּעַזּוּת וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְתָפְסוֹ בּוֹ לְהוֹצִיאוֹ, וּבוֹרֵחַ מִן הַבָּא לְהַצִּילוֹ'** - אתה טובע במים, עוד רגע אחד ואתה 'גמור'... ומה אתה עושה? אומר: 'לא צריך'... כך נדמה אדם שלא רוצה לשמוע לצדיקים! הצדיק מוכן להציל את האדם מן השאול **"וּמְתֻהוֹם רַבָּצֶת תָּחַת"** - מן המקום הכי שפל, ולהביא אותו **"מְמֻגָּד שָׁמַיִם מִטָּל"**, והנה הוא לא רוצה... **האדם הזה הוא מסכן!** וכל אחד צריך לקחת את הלימוד לעצמו - **'רבינו רוצה להציל אותי על־ידי עצותיו הקדושות!'...**

ד. יש לרמוז בסך השיחות בשיחות־הר"ן, שמתאימות מאד לענייננו של הספר - **'שיחות'**, וזו מילת **שָׂ"ח** - ענין אמירת **שיחה**.

חותם רבי נתן את השיחה הקדושה [ואת הספר כולו] עם דבר טוב: **'וּלְהַשְׂמֵעַ יְנֻעַם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא'** - ופה הרמז לדברינו לעיל: מי שזוכה לשמוע לרבינו, הוא מקשר את **העולם הזה** אל **העולם הבא**! שמים וארץ ביחד!

נשוב לענייננו: מגיע עכשיו היום השביעי של סוכות, יום **הושענא־רבא**, והוא **'דיבור בלא דעה'** - אפילו אם אתה לא מבין כלום, ואתה ממש סתום, תצעק: **'הושע נא! הושע נא!'**... וביום **הושענא־רבא** חוזרים על זה פעם אחר פעם בכל שבעת ההקפות, ובכל פעם צועקים זאת בתוך הפיוטים הקדושים שנתקנו מחכמינו הקדושים, והם מאד מעוררים!

ובעניין בקשת **'הושע נא'** - מה העניין בזה? יש בזה כמה רמזים: תחילה - אם עושים חשבון כמה ימים ישנם מראש־חודש אלול עד הושענא־רבא - ישנם **חמישים ואחד** יום, ועל זה אנחנו צועקים "הושע **נא**" - **נ"א** בגימטריא **חמישים ואחד**, המרמז על ימים אלה - מראש־חודש אלול עד הושענא־רבא, שזהו "הושע **נ"א**" - שנזכה לישועה בזכות **נ"א** ימים אלה.

והנה חכמינו הקדושים אומרים: "אֵין **'נָא'** אֶלָּא לְשׁוֹן בַּקָּשָׁה"; היינו תפילה. וזהו **'הושע - נא'**, שאנחנו מבקשים: **'ריבונו של עולם, תושיע ותציל את התפילות שלנו, שלא נעזוב אף־פעם את עבודת התפילה! שנדע שאפשר תמיד לבקש, להתפלל, ולצעוק להקב"ה!'**... - אסור לאדם אף־פעם להתייאש! היצר־הרע הוא מאד ערמומי והוא אומר לאדם 'התפללת, ולא נענית, מי צריך אותך?'... ואתה מבקש: **'ריבונו של עולם, הושע "נא" - תושיע את התפילות שלי! שאף־פעם לא אעזוב את התפילה! אפילו שנראה ממש מאד מאד צר ולחוץ - אני לא מתייאש!'**...

זה הפירוש **'הושע נא'** שמזכירים שוב ושוב, וביום הושענא־רבא עושים שבע הקפות, וכתוב שכאשר נכנסו עם־ישראל לארץ־ישראל היתה קליפה חזקה בעיר יריחו שהיתה "סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא", ולא היה אפשר לעם־ישראל להיכנס, והקב"ה אמר שלא ידאגו, ויעשו במשך שבעה ימים בכל יום הקפה, ויתקעו בשופר, ואכן כך עשו, וביום השביעי שהיה שבת־קודש עשו שבע הקפות, ותקעו בשופר, וכל החומות של יריחו נפלו והתבטלו, ועם־ישראל נכנסו לארץ־ישראל. וזו העבודה הקדושה של יום הושענא־רבא - שעושים הקפות בתמימות ובפשיטות, וצועקים להקב"ה.

ועלינו לזכור, שהעבודה של הושענא־רבא היא דווקא עם ערבות [בסוף

התפילה חובטים את הערבות], ומה עניינן של ה'ערבות'? מסביר רבינו בתורה ע"ד הנ"ל בעניין **'דיבור בלא דעה'** - שזו הערבה, שהיא דומה לשפתיים, אלו השפתיים של האדם, שצריכים לבלות אותם עם דיבורי תורה ותפילה - **הן אם אתה 'כן' מבין ואתה 'כן' מרגיש, והן אם אתה 'לא' מבין ו'לא' מרגיש!** תְּבַלֶּה את השפתיים בקדושה [מלשון "עד **שיבלו** שפתותיכם"]!

וזה הרמז בעניין ה'ערבה' - שלוקחים אותה בסוף התפילה, וחובטים אותה על האדמה, ועל־פי־רוב העלים נופלים ונקרעים... **וזה הלימוד האמור: אפילו שאתה מגיע עד הקרקע, אתה כזה ירוד, אבל השפתיים שלך יבלו מרוב צעקה להקב"ה! לא תפסיק מלצעוק להקב"ה!**

זו ה'ישועה הגדולה' של **'הושענא־רבא'** - **'הושענא־רבא'** נקרא כן על־שם **'ישועה רבה וגדולה מאד'**, שלזה אנחנו מחכים ומצפים בעזרת ה'... ועלינו לבקש על דברים שחשובים לנו ולכל ישראל, **ובפרט כל האתגרים שיש לנו - הנה זכינו ב"ה לראות ניסים ונפלאות, ועלינו להודות להקב"ה ולבקש על הלאה, בכל העניינים - ברוחניות ובגשמיות, בריאות איתנה לנו ולכל משפחתינו ולכל עם־ישראל, וחינוך קדוש וטהור, כל מה שעובר עלינו - להתפלל ולצעוק להקב"ה! הקב"ה מחכה לשמוע את התפילות שלנו!**

זו קדושתם של הימים האלו, שהקב"ה כביכול מתאווה לשמוע את התפילות של עם־ישראל, ואסור לנו להיות בטלנים, אלא לנצל את הימים הללו - שלושת הימים האחרונים של החג.

וכאמור, עתה הוא **אושפיזין דיוסף הצדיק** - שהוא מקשר את הכל ביחד, ואח"כ **אושפיזין דדוד המלך**, והזכרנו לעיל: **'דוד'** ראשי־תיבות **ד'יבור ו'לא ד'עה** - דוד המלך הראה את הדרך הזאת!

אי־אפשר לתאר מה עבר על דוד המלך! אלו שלומדים את פרק התנ"ך היומי - זכינו לסיים בזמן האחרון את ספר שמואל והתחלנו ספר מלכים, וראינו כל מה שעבר על דוד המלך - החל מקטנותו, שרדפוהו אֶחיו, ואח"כ מה שסבל מחמיו, וכן כל הביזיונות שסבל, ומה הוא עושה? עוד מזמור תהילים, ועוד מזמור תהילים... **ואכן מאד מסוגל בימים אלה לומר תהלים, ובפרט בהושענא־רבא - שהוא יום האושפיזין של דוד המלך, וצריכים לנצל את היום הקדוש הזה!**

ואח"כ אנחנו מגיעים אל השיא והסיום - **שמיני־עצרת ושמחת־תורה**; את העת־רצון של היום הזה אי־אפשר לתאר בשכל אנושי!

בזוהר־הקודש איתא לשון נוראה ונפלאה במעלת יום שמיני־עצרת (נח סד:):

'בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא, שָׁאֵיל כָּל צָרְכּוֹי וְיָהֵיב לֵיהּ' [בְּעוֹד שֶׁהָאוֹהֵב לְבַדּוֹ עִם הַמֶּלֶךְ, שׁוֹאֵל מִמֶּנּוּ כָּל צָרְכָיו וְנוֹתֵן לוֹ]; וזהו כל הסוד של שמיני־עצרת, ונסביר:

אם שמתם לב, בקריאת התורה של חג הסוכות, בכל יום אנחנו קורין את הקרבנות שהקריבו מדי־יום בחג הסוכות [וכן מזכירין זאת בתפילת מוסף], והנה ביום הראשון הזכרנו שהקריבו **שלושה עשר פרים** [מלבד שני אילים וארבעה־עשר כבשים; מדובר על פרים - זו הבהמה הגדולה, 'בהמה גסה'], וביום השני **שנים־עשר**, וביום השלישי **אחד־עשר**, וביום הרביעי **עשרה**, וביום החמישי **תשעה**, וביום שישי **שמונה**, וביום השביעי **שבעה**.

אם עושים חשבון, כל אלו הפרים - י"ג בראשון, י"ב בשני וכו' - בסך־הכל **שבעים פרים**; ואומרים חכמינו הקדושים, ששבעים פרים אלו מכוונים כנגד **שבעים אומות**, ובכל יום אנחנו מקריבים **פחות-פחות**, דהיינו שפוחתים מדי־יום בקרבנות - משלושה־עשר לשנים־עשר וכו' עד שמגיעים לשבעה - וזה כנגד אומות העולם שפוחתים והולכים, כי לבסוף הם יכלו לגמרי! [אנחנו רואים מה זה 'אומות העולם' - ה' ישמור את עם־ישראל, הם רוצחים, גזלנים, חמסנים, רחמנא ליצלן].

ומובא שיש להם איזו חיות מן העניין הזה - שמקריבים כנגדם, ואומרים חכמינו הקדושים, שאילו היו אומות העולם יודעים מן הטובה שמגיעה להם על־ידי הקרבת הפרים האלו כנגדם - **היו עומדים עם קרדומות ושלא יחריבו בית־המקדש!** אבל 'גוי' זה 'גוי', ומה הוא יודע?... הוא רוצח!

הכלל, בכל יום **פוחתים** מן הקרבן שכנגד אומות העולם, עד היום השביעי - שבו נשלם המספר **שבעים**, כנגד **שבעים אומות**.

אך כשמגיע שמיני־עצרת, מה מקריבים? אומר הפסוק (במדבר כט, לו): "וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה' **פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד**"; עם־ישראל נשארים לבד! שלחנו את כל אומות העולם שילכו אל המקום שהם צריכים ללכת... שילכו אל המקום שמגיע להם... **ביום השמיני עם־ישראל נשארים לבד עם הקב"ה!**

וכן הוא לשון רש"י על הפסוק: **"בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם" - 'לְפִי שֶׁכָּל יְמוֹת הֶרֶגֶל הִקְרִיבוּ כְּנֶגֶד ע' אֻמּוֹת, וּכְשֶׁבָּאִין לְלֶכֶת, אָמַר לָהֶם הַמָּקוֹם: בְּבַקָּשָׁה מִכֶּם עֲשׂוּ לִי סְעוּדָה קְטַנָּה כְּדֵי שֶׁאֶהֱנֶה מִכֶּם'**; ועוד בהמשך דברי רש"י שם: **'הִתְעַכְּבוּ לִי מְעַט עוֹד, וּלְשׁוֹן חִבָּה הוּא זֶה, כְּבָנִים הַנִּפְטָרִים מֵאֲבִיהֶם וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם קָשָׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם'**; הקב"ה אומר לעם־ישראל: 'הייתם אצלי כ"כ הרבה -

מראש־אלול בכלל, ובפרט בכל שבעת ימי חג הסוכות, ועכשיו **קשה עלי פרידתכם**, אתם עכשיו הולכים?'... משל לאדם שיש לו חבר נאמן אהוב מאד, והוא יודע שצריך לילך לדרכו, אזי קשה עליו הדבר... והוא אומר לו: **הבה ונעשה 'סעודת פרידה'!**

וזה העניין של שמיני־עצרת - **אנחנו לבד עם הקב"ה!** כל הגויים שילכו אל המקום שהם צריכים ללכת... שלחנו את השעיר לעזאזל ביום־הכיפורים, וזה המקום שאליו הם צריכים ללכת, ועכשיו אנחנו נשארים לבד עם הקב"ה!

ועל זה אומר הזוהר־הקודש בלשונו המעוררת: **'בְּעוֹד דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא, שָׁאֵיל כָּל צָרְכּוֹי וְיָהֵיב לֵיהּ'** [בְּעוֹד שֶׁהָאוֹהֵב לְבַדּוֹ עִם הַמֶּלֶךְ, שׁוֹאֵל מִמֶּנּוּ כָּל צָרָכָיו וְנוֹתֵן לוֹ]; מה הכוונה? אדם רוצה להיכנס אל המלך, ראש וראשון: מי יכול בכלל להיכנס אל המלך?... הבה וניקח דוגמא לנשיא־מדינה או ראש־ממשלה, לא כ"כ בקלות יכולים להיכנס אליהם... ואולי אם יש לך איזו 'פרוטקציה' יכניסו אותך באיזו דרך, אבל גם אז - זה לא 'על המקום'... תקבל תור לעוד כמה וכמה חדשים, או אפילו חצי שנה, ועד שמגיע היום המיוחד - נותנים לך זמן־קצוב ולא מרובה לשהות שם...

והנה אחר כל ההכנות שעשה, ואולי רכש בגדים חדשים בשביל זה, והכין את עצמו בכל מיני הכנות שונות, מבשרים לו אנשי־האבטחה שהוא יכול להיכנס, מרוב ההלם הוא עלול להיבהל מאד, וגם אם הצליח - אמר איזו מילה ויצא... וכי בפני אנשים תתחיל לסדר לפני המלך את כל הבקשות שלך?... הכנת מראש כל מיני בקשות שונות - על כל מיני עניינים שונים, אבל 'איבדת את הלשון' בעת שהותך אצל המלך... וגם אם היית אומר - וכי המלך תיכף־ומיד יעסוק בזה? הלא ישנם הרבה אנשים אצל המלך או הנשיא - אנשי־אבטחה וכו', אף־פעם לא תהיה לבד עם המלך... אין דבר כזה... אז היית אצל המלך, ויש לך 'מזכרת' שהיית כמה שניות עם המלך, וראית אותו...

בשמיני־עצרת, עם־ישראל נמצאים לבד עם הקב"ה! מתקיים אצלנו "בְּעוֹד דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא" - עם־ישראל לבד עם הקב"ה! כל אומות העולם הלכו להיכן שהם צריכים ללכת... אנחנו לבד עם הקב"ה! וממילא **'שָׁאֵיל כָּל צָרְכּוֹי'** - אתה לבד עם המלך, אתה שואל ממנו הכל!

ובשנה זו שמיני־עצרת חל בשבת־קודש, וישנה 'תוספת קדושה' (כן זכינו לר"ה ויום ראשון של סוכות שהיו בשבת־קודש, וזו תוספת של קדושה כפולה ומוכפלת!), **והרי אתה לבד עם המלך - אל תהיה בטלן! אף־אחד לא פה! תתיישב בדעתך ותבקש!**

אתה רוקד עם התורה בעת ההקפות - קיבלת 'הקפה' עם התורה, תפוס כמה דקות - אתה לבד עם המלך, תנצל את זה! הלשון של הזוהר היא **"שָׁאֵיל כָּל צָרְכּוֹי וְיָהֵיב לֵיהּ"** - יתנו לך! ולמה? כי עכשיו אין שום חשבון... אם זה בזמן רגיל - וכי אתה מיוחס שיתנו לך?... ישנם מיליונים אנשים שרוצים... **אבל עכשיו אתה לבד עם המלך, ואף־אחד לא נמצא פה, ואתה שואל ומבקש, אזי המלך יגיד: 'חביבי, זהו! נתון לך! קיבלת! זה "סגור"! לך הביתה, ונושעת!'...**

זו קדושת **שמיני־עצרת**, ואשרי מי שאיננו בטלן, והוא יודע ממעלת היום הקדוש הזה! ואכן שמחים ורוקדים, וזה לוקח שעות, ובפרט השנה שזה חל בשבת - **כבר צריכים לאכול סעודה שלישית...** [ולכן צריכים להזדרז קצת], **כל 'שניה' זה קדש־קדשים! ואם אדם איננו בטלן - הוא מנצל את זה! ויזכה להרוויח רווחים לכל השנה כולה...**

זה הסיום של החג - עם **שלושה ימים אלו**, כי צריכים 'הכנה' אל היום האחרון של החג - **שמיני־עצרת**, וההכנה היא עתה - ביום שישי ויום שביעי של החג; וכפי שמסביר רבינו: **אם התחלת ב'דיבור בלא דעה' - צעקת בהושענא־רבא להקב"ה, אח"כ תזכה להגיע ל'דיבור בדעה' - שהקב"ה ירחם עליך, ויפתח לך קצת את השכל, ותתחיל להרגיש משהו בחיים, ותתחיל לאט לאט להבין בלימוד התורה, ותתחיל להרגיש איזו שמחה בחיים שלך, שזה עיקר התכלית - שאדם יזכה להגיע ל'שמחת החיים'!**

ימים קדושים אלו של החג, המכונים **"זמן שמחתינו"**, אין הכוונה שהשמחה היא רק בשמונה ימים אלו וזהו... **זה צריך להישאר אצלנו תמיד!** וכמו שרש"י אומר על הפסוק (דברים טז, טו): **"וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ"** - **'אֵין זֶה לְשׁוֹן צִוּוּי אֶלָּא לְשׁוֹן הַבְטָחָה'**; אדם זוכה להיות מובטח לזה!

אגב, אמנם בכל החגים יש מצווה של שמחה, אבל כן הדבר **במיוחד** בחג הסוכות, כי הפסוק הזה - **"וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ"** - נאמר על חג הסוכות, וכלשון תחילה הפסוק: **"שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַה' אֱלֹהֶיךָ"** - זה חג הסוכות, ומסיים הפסוק: **"וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ"**!

ועל זה אומר רש"י: **'אֵין זֶה לְשׁוֹן צִוּוּי אֶלָּא לְשׁוֹן הַבְטָחָה'**; כלומר: **הקב"ה מבטיח לנו: קיימת את כל מצוות החג, אני מבטיח לך: "וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ" - תמיד תהיה בשמחה! תזכה לשמוח עם החיים שלך! תזכה לתשובה שלימה!** שזהו "וְהָיִיתָ אַ"ךְ שָׂמֵחַ" - **א"ך** מרמז על שם התשובה שעולה **כ"א** [ואכן יום הושענא־רבא חל ביום **כ"א** תשרי], ותזכה לכזאת שמחה שתלווה אותך כל החיים!

ואפשר להמתיק זאת בלשון הפסוק

המדבר מחג הסוכות (ויקרא כג, מא): "וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַה' שִׁבְעַת יָמִים **בַּשָּׁנָה**" - מהו **'בַּשָּׁנָה'**? לפי האמור מובן היטב, כי שמחת החג צריכה ללוות את האדם **כל השנה כולה** - "**חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם**", וכדברי רש"י: **'הבטחה' של "וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ"!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת לסיים את החג עם שלושה ימים אלה בשמחה ובתשוקה ובהתעוררות להקב"ה, לבקש כל מה שאנחנו צריכים, **ולהאמין שאפשר לנו להמתיק את הדינים, ולהמשיך את כל הישועות!**

נזכיר עוד הפעם: ראינו פה המון ישועות, אבל מן השמים פתאום הגיע **היום** עוד חלק - **ירדו מן השמים 'מבנים'... בית־המקדש בנוי... עומדים כבר תשע מבנים** ('תשע' כנגד מידת היסוד - המידת התשיעית), ויגיעו עוד בעזרת ה', וזה יהיה **מקום החינוך** של הילדים בעזרת ה', והתחלה של **'היכל מוהרא"ש'** בעזרת ה'! **אבל מבקשים את התפילות שלכם!** בימים כאלו שישנם **עיתותי־רצון** - לא לפספס את הזמן! **כל אחד יאמין שאפשר לכל אחד לפעול! צריכים את התפילות של כולנו ביחד - שנזכה לראות בישועת ה' בכל העניינים, בהקמת כל מוסדות התורה והחינוך, ובחיתון ילדינו - בנינו ובנותינו היקרים בעזרת ה', וכל הישועות - שלום־בית אמיתי, פרנסה בשפע!**

הקב"ה יעזור, שנזכה באמת לשמוח בשמחת הקב"ה, שתהא שמחה מלאה ושלימה בעזרת ה' יתברך, ובקרוב תתגלה השכינה הקדושה לכל עם־ישראל ולכל העולם כולו, משיח צדקנו יבוא ותהא הגאולה השלימה!

לרפואת ר' שלמה ברוך בן רבקה